

EXCERPT UIT HET LEENBOEK EN –REGISTER VAN ACQUOY, 1490-1604

door
E.J.C. de Veer

Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 23 (1968), een uitgave van de Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie

Inleiding

Dit leenboek (De Archieven van de Nassause Domeinraad, inv.nr. 7974a oud = 5793 nieuw), samengesteld in 1570, is integraal gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht' in 1968, blz. 201-208 en 219-226. Hierna volgen de betreffende gegevens maar nu in de geëigende vorm van een leenrepertorium.

Deze lenen sluiten ten dele aan op de in 1390 aan de heerlijkheid Acquoy overgegangene lenen van Voorne: zie: 'Ons Voorgeslacht', jrg. 32 (1977), pag. 193-202, nummers 19-46.

ACQUOY

1. **'De uysterweert', groot 2 morgen, onsterfelijk leen, heergewaad 1 £, gelegen op 't veer tot Asperen, strekkende van de dijk tot de Linge toe (resp. de veerdam tot Aelbert Ottensz.), boven: Dirck Vrancken weert (1490), Aelbert Ottensz. (1527), beneden: Heer Lambert Pouwels (1490), de veerdam.**

Belast met de erfthijns van 45 stv. 9 d. voirden stv. ende 3 capoenen als door Heer Willem van der Meer s.g. is opgedragen.

8-11-1490 (des anderen daech na St. Wilboortdaech 1490): Katherijnen Gijsbert Bockelersdochter (hulde door haar man Arien Jansz.).

31-3-1513: Jan Ariensz.

25-7-1527: Peter Jansz. (van Asperen).

25-11-1559: Jan Petersz., zoon van Peter Jansz.

4-11-1564: Maicken Peter Jansdr. (hulde door Jan Aertsz.).

2. **'Rutgerscampken', groot 2½ morgen, heergewaad 1 £, boven (oosten): Mertijn van Ackoy (1490), Ot Rijcken (1552), beneden (zuiden): dat convent van Asperen (1490).**

...-14..: Gerit Bernout.

28-12-1490 (alre kinderdach 1490): Wouter Willemsz. na overdracht.

23-7-1552: Ghijsbert Thonisz. tot Culemborch na overdracht.

26-5-1558: Margarita Wijnant Gerritsdr., weduwe van Aernt Peters Roeck, bij dode van haar oom Ghijsbert Thonisz. (hulde door Ghijsbert Claesz., burgemeester van Leerdam).

26-5-1558: Juffr. Hilligen (Hillegont) David van Zelx (?) dochter bij overdracht (hulde door Jan van Cuijk Heynricxsz., rentmeester van de Graaf van Culemborg, haar man).

3. **2 morgen land, buitendijks, heergewaad 10 sc. sw.t., de overste zijde: de papelicke prove (1493), de andere zijde: Jan van Renes(se) (1493)**

...-1490: Laureys Aerntsz. (leenman).

23-11-1493: Beatrix Lou Aerntszdr. (hulde door Jan van Bueren Gerritsz. de oude als momber).

4. 'die overste 13 mergen', groot 6½ morgen, heergewaad 1 £, boven: Steven van Nyvelt (1502), beneden: Merten van Ackoys erfgenamen (1502), Hillebrant van Aelst (1513).

6-6-1502: Stees Jansz.

31-3-1513: Johan Michielsz. bij overdracht.

5. '3½ mergen in de 13 mergen', groot 3½ morgen, heergewaad 1 £, boven: Hillebrant van Aelst (1507), Jan van Aelst (1528), Ghijsbert Valck (1552), beneden: Joffr. van der Horst (1507), Alphert van der Horst (1528), Dirck van der Horst (1552).

...-1493: Aert Claesz. (leenman).

29-11-1507 (maandag op Sinte Andriesavont 1507): Claes Aerts (onmondig), oudste zoon van Aert Claesz. bij Joncfr. Elborch, zijn echte huysvrouwe, behoudens lijftocht (hulde door zijn oom Rutgher, bs. van den Boetzeler).

10-3-1528: Claas Walichsz. bij overdracht door Ot Aertsz.

23-7-1552: Jan Jansz. die brouwer bij overdracht.

6-4-1553: Frans Pietersz., poorter tot Gorinchem, bij overdracht.

6. 'Een uysterweert' (borgert mitten hofstat), gelegen bij de waterpoort van Asperen, heergewaad 1 £, zuywaerts: de veerdam, noortwaerts: het gasthuisweert van Asperen, belast met een erfthijns van 45 stv. en 3 capoenen door Heer Willem van Meer (Boxmeer) salr.

...-1507: Cornelis Lambertsz. (leenman).

1-6-1507: Peter Henricxz. bij overdracht door zijn schoonvader Cornelis Lambertsz. behoudens lijftocht.

...-1519: Cornelis Wijsz. geh. met Kunera.

30-10-1519: Jan van Amerongen bij overdracht met lijftocht voor zijn vrouw Mary.

9-5-1560: Luyf van Amerongen.

1-3-1563: Jonge Jan van Amerongen.

7. '11 honts lants', groot 11 hond met de dijck, heergewaad 10 sw.t., boven: Joost van Cruyningen (1513), Aelbert Storms erfgenamen (1551), beneden: Merten van Ackoys erfgenamen (1513), Walraven van Ackoy erfgenamen (1551).

...-1490: Jan van den Berge (leenman).

31-3-1513: Jan Dircksz. bij overdracht.

...-15..: Jan Jansz.

2-7-1551: Jacob Jansz. bij dode van zijn vader Jan Jansz.

26-1-1553: Ghijsbert van der Valck bij overdracht.

9-11-1555: Joncfr. Margaretha Ghijsbert Valokendr. bij dode van haar vader [hulde door haar man Cornelis van Ryswyck).

...-1570: Margareta en haar man Cornelis van Ryswyck dragen over aan Jacobmijntgen haar nicht.

10-4-1580: Jacobmijntgen Cornelis van Beverendochter, geh. met Cornelis Willemsz. de Wit, hernieuwd de eed met ledige hand.

8. 'De liesdel', groot 1 morgen, heergewaad 1 £, boven: de gemijn liesdelle (1513), die gemeente (1569), beneden: Jan Albertsz. erfgenamen (1513) Jan Goets erven (1569).

...-15..: Coenraet Dirxz.

31-3-1513: Huge Jan Jacobsz. bij overdracht.

10-11-1524 (St. Martensavont 1524): Jan Woutersz. bij overdracht.

4-8-1548: Peter Jansz. bij dode van zijn vader met behoudt van lijftocht van zijn moeder, waarna overdracht aan Wouter Jansz. (zijn broer?).

1558/59: Rutger Huberts.

23-4-1569: Ot Wouter Janse van Worckum bij dode van zijn vader Wouter Jansz. van Worckum.

9. ‘Bouwensboef’, groot 2 morgen, heergewaad 1 £, boven: de kerk van Ackoy (1513), beneden: Hillen van Aelst (1513), Ghijsbert Valck (1544).

31-3-1513: Ot van den Berch.

...-15..: Korsten Otten van den Berch.

13-8-1544: Johanna van den Berch Korstendr. bij dode van haar vader (hulde door Dirick van den Berch Ottensz. haar oom).

29-1-1569: Mariken Willem Jansdr. (de metzelaersdochter) bij dode van haar moeder Johanna van der Berch (hulde door Willem Claesz., poorter van Leerdam).

2-8-158.: Goris Jansz. als man en voogd van Mariken Willem Jansdr. doet hulde bij overlijden van Willem Claesz.

10. ‘Die Wulfse camp’, groot 2½ morgen, heergewaad 1 £, boven: Jan Aelbertsz. erfgenamen (1513), beneden: de papestech (1513).

4-12-1513: Joost van Ratingen Gerit Lourensz. van Ratingen zoon bij dode van Gherit Louweris van Ratingen Joost Gerritsz. van Ratingen.

...-15..: Mr. Gerit Joost van Ratingen.

25-9-1604: Jonker Pieter van Ruytenburch als universeel erfgenaam van Mr. Geraert van Ratingen.

11. ‘De hoge weij’, groot 1 morgen, gemeen met 3 morgen land ‘huycamp’, heergewaad 10 sc. sw.t., boven: Aelbert Storm (1490), beneden: die Heer (1490).

...-14..: Aelbert Storm.

28-12-1490 (op allerkinderdach 1490): de dochter van Wouter Willemsz. met behoudt van lijftocht van Wouter Willemsz. en Aaf zijn vrouw, bij overdracht.

12. ‘Doenckershoeve’, groot 5½ morgen, heergewaad 1 £, boven: Jan van Aelst (1515), Ghysbert Valck, drost van Ackoy (1552), beneden: de pastoor van Ackoy Mr. Dirck Folfperts met 2 morgen (1515), die pastory (1552).

6-6-1515: Anthonis Woutersz. bij overdracht door Jan Lauwe Jansz. i.o.v. Joncfr. Mari van der Merwede, weduwe van Peter Scheysz.

7-8-1552: Aertsen Tonis Woutersdr., weduwe van Jan Steesz., bij overdracht [hulde door haar zoon Ot Jan Steesz.).

26-8-1559: Ot Jan Steesz. bij overdracht door zijn moeder geass. met Cornelis Claesz.

13. ‘2 morgen land’, groot 2 morgen, boven: Loef van Hoenselen (1531), de erfgenamen van Loef van Hoenseler (1540), beneden: Jan van Aelst (1534).

...-15..: Jan Steesz.

1-7-1534: Metken Stees Jansdr., gehuwd met Jan Aelbaetsz., bij overdracht.

9-1-1540: Gerrit Jansz. (Cleyn), onse pluymgraaf tot Leerdam.

14. **‘Doenckershoeve en de derthien mergen’, heergewaad 10 sc. goet geld:**
a) **de Doenckershoeve, groot 8 morgen, van de tiendweg tot de achterweg, boven: Korsten van den Berch en Jans kinderen van der Berch (1517), Korsten Otten (1536), Corsten Ottens erfgenamen (1555), beneden: Dirck Ottensz. (1517), Jan Steesz. (1536), Aertsen Jan Stees wedu (1555);**
b) **groot 3½ morgen ‘genoemd de 13 mergen’, van de tiendweg tot de achterweg, boven: Jacob Aertsz. (1555), beneden: Aernt Claesz. (1517), Claes Walichsz. (1536), Frans Pietersz. (1555).**

31-1-1517: Jan van Aelst.

18-6-1536: Ghijsbert Valck, drost van Acquoy, bij overdracht.

7-5-1555: Joncivr. Mary Ghijsbert Valckensdr., bij dode van haar vader (hulde door haar man Cornelis van Beveren Petersz.).

10-4-1580: Cornelis van Beveren, leen verheven.

15. **‘Hoichhuys ende voirborch, metten singel daer rontom lopende met allen sijnen vrijheden als thienden, van beesten, exijns, schattingen ende dergelijcken als dat van outs geweest is, noch de boimgaert, duyfhuys, dat rietplecken ende den steenoven. Daerboven dese gueden naestgelegen mijns gen. Heeren sluyscampen ende noirtwaerts naestgelegen mijns gen. Heeren veerthien hont lants, noch 4½ mergen lants, noch 3½ mergen lants ende beneden westwaerts naest gelegen die gemeyn nystege ende zuytwaerts streckende den Lingendijck. Noch zoo zijnt vorwaerden dat wij altijd die plaats hauwen zullen daer nu ter tyt onze rosmolen op staet onbecroont van yemants. Erftijns 16 gouwe hollantse Philippus gld. tsiaers of 25 hollantse stv. voir elcke Philippus gld. of paeyement heurer weerden.’**

10-2-152.: Aelbert Storm Dirxsz. bij opdracht door Floris van Egmond.

5-1-1566: Ot Jansz. draagt het op aan Jonker Rutgher van den Boetseler.

16. **‘De smitsmergen’, heergewaad 3 sw.t.**

a) **1 morgen, boven: die Pastory van Ackoy (1520), beneden: Steven van Nyvelt (1520), Frederik van Nyvelt (1544)**

b) **3 morgen achter de boomgaert, boven: Floris van Egmond (1520), beneden: Aelbert Storm erven (1520), Huyge Storm Aelbertsz. (1544).**

9-3-1520: Govert Storm bij dode van zijn vader Aelbert Storm.

13-8-1544: Juffr. Govert Storm Govertsdr. bij dode van haar vader (hulde door Huych Storm Aelbertsz.).

6-8-1552: opnieuw hulde gedaan.

1558/59: Nicolaes van Helmont.

11-8-1593: Jan Ottensz. van Ackoy, bij overdracht door Juffr. Govert Storm, geh. met Niclaes van Helmont, schout van Ysselsteyn.

17. **‘De overste 13 mergen’, groot 4 morgen, boven: Steven van Zuilen en Nyvelt (1521), Loeff van Hoenseler (1542), beneden: Hilbrant van Aelst (1521), Ghysbert Valck (1542).**

18-3-1521: Mathijs Helmick Dobben natuurlijke dochter bij overdracht van Ot Jansz. (hulde door Walich Geritsz. als voogd).

4-7-1542: Jan Rijkensz., geh. met Heylwich, bij overdracht door Dirck Storm Dircksz.
1558/59: Henrick Somer.

18. ‘Die Duyelhoeff’, groot 3 morgen in de ‘Fryenscamp’, genaampt die Duyelhoeff, heergewaad 10 sc. zw.t. boven: Aelbert Storm erfgenamen (1546), beneden: Max. van Egmond (1546).

19-12-1546: Claas van Duyven Loyenz. bij overdracht door Mechtelt Wouter Willemsdochter.

(N.B.: zie ook leen 11)

19. ‘Die Runackers’, groot 3 morgen, genampt die Runackers, heergewaad 10 sc. zw.t., van de Reynoyxen blaffart aff tot thoeft Van der Meer, boven: Aelbert Storms erven (1550), beneden: die kerk van Acquoy (1550).

10-9-1550: Reijer Hermansz. bij overdracht door Jenneken, geh. met Claes van Duyven Loyenz.

21-10-1568: Herman Reyersz. bij dode van zijn vader, waarna overdracht aan Heyman Aertse.

(N.B.: zie ook leen 18)

20. ‘De Boonacker’, groot de helft van 2 morgen (1558/59: hiervan heeft Jacob Aertsz. van Beest 1 morgen gekocht), oost: -, west: Calffwaert (1568).

1541/42: Ghijsbert Otten Boonacker.

1558/59: Baet Ghijsbert often Boonacker.

4-2-1568: Jacob Aertse bij overdracht door Aert Heynrixse i.o.v. Beatris Lau Heynrixse, weduwe van wijlen Ghijsbert Otten.

2-12-1571: Aert Jacobse van Beest, bij dode van zijn vader (hulder: Jacob Aertse van Beest).

21. 2 morgen (niet nader omschreven).

1558/59: Peter Jansz.

...-1563: Gerrit Peter Jansz., won. in het Hoogeind van Middelkoop.

Lijst van leenmannengetuigen voorkomende bij beleningen.

Met een * zijn aangegeven de leenmannen, waarvan lenen bekend zijn.

Aelbert Jacobsz. 1564

* Aelbert Storm 1502, 1507, 1513

Aert Diricx 1528, 1536

* Aernt Claesz. 1493

Aert Cruyt 1569

* Aert van der Velde Jacobsz. 1571

* Anthonis Woutersz. 1519

Bastiaan Huyberde 1593

Dirc Feijter 1555

Dirck Glimmersz. 1507

Dirck Ottensz. 1493

* Dirck Ottensz. van den Berch 1551

Dirck Petersz. 158.

Dirck Storm 1536
 Gerrit Ghysbert van Royen 1560, 1566, 1580, 1604
 * Gerit Jansz. Haak 1553
 * Gerit Petersz. 1563, 15681 1569
 Gerit Rijken 1544
 Ghysbert van Royen Gherits 1555, 1571
 * Ghysbert Otten 1541, 1542
 Ghijsbert Thonisz. 1552
 * Govert Storm 1526, 1536
 Hendrick van Veen Barents 1580
 Hendrik de Bruyn Jacobsz. 1540, 1548
 * Huych Storm Aelbertsz. 1558, 1568
 * Jan van der Berch 1490
 Johan van Utrecht 1546
 Jan Aertsz. 1563, 1564, 1593
 * Jan Dirxsz. 1513
 * Jan Jansz. die brouwer 1517, 1534, 1552, 1553
 * Jan (Johan) Michielsz. 1513, 1515, 1517
 Jan Otten 1490
 * Jan Rijken 1544
 Jan Woutersz. 1519
 Jochem Aertse van Ackoy 1604
 * Claes Walichesz. 1534, 1540, 1542, 1544, 1548, 1551
 * Cornelis Lambertz. 1507
 Cornelis van Zandtwyck 1560
 * Laureys Aerntsz. 1490
 * Nicolaes van Helmont 1559
 * Oth van den Berch 1513
 * Ot Jan Steesse 1559
 Ott Rijcken 1558, 1559, 1568
 * Peter Jansz. van Asperen 1555
 Pons Dirxsz. 1552
 Reijner Vos 1502
 * Stees Jansz. 1507, 1513, 1521, 1524, 1527
 Steven Halberts 1569
 * Willem Claesz. 1569
 Willem Cornelisz. 158.
 Willem Woutersz. 1524, 1527